

HAJNAL

1908. június 18.

16-ik szám.

Szerkeszti Messerschmiedt Géza plebános.

... Házunk előtt megy a pósta ...

A magyar nép levelei.

Folytatás.

Megyeri István Joliet, Ill. márc. 20 . . . „A Hajnalnak igen megörültem. Nagyon szép olvasmány egy katolikus embernek“ . . . — **Biró Mariska Weelwhrigt, Mass. jun. 5 . . .** „Lelkemnek kedves, szívvidítő a Hajnal-könyvecske“ . . . — **Ferkó György Lethbridge, Canada. máj. 23. . .** „Virágozzék köztünk ez a kis könyvecske“ . . . — **Magyar János Trenton, N. J. ápr. 21 . . .** „A jó Isten vezérelt engem olyan magyar családhoz, ahol ez a kis könyv a szemem elé került. Sietek is rögtön előfizetni. Hiszen oly sok jót fog ez tenni ami zaklatott lelkünknek ez idegen földön. Megtanít minket Jézus Krisztus szeretetére, megismerteti velünk mindazt, amit hinnünk és tennünk kell. A jó Isten adja a tollat a kezükbe, akik írják, hogy annyi ezer léleknek vigasztalást nyujtsanak és annyi ezer lelket jó utra vezessenek; arra az útra amelyen Jézus Krisztust követhetjük. Ezt nélkülöztük mi mindedig, különösen azok, akik templom nélkül nem hallhatták a lelkipásztor vigasztaló szavait. De ebből a kis könyvből mindent megtanulunk. A jó Isten áldása legyen kezük munkáján“ . . . — **Járossy Mariska New York, N. J. jun. 5 . . .** „A Hajnal nagyon szép. Küldöm az előfizetést. Istentől minden jót kívánok“ . . . — **Péter János Trenton, N. J. ápr. 25 . . .** „A Hajnalt igen szeretem. Sok jót tanulok belőle, amit másoknak is el tudok beszélni. Áldja meg az Úr Jézus“ . . . — **Bali Miklósné St. Louis, Mo. jun. 3 . . .** „Nagy köszönettel fogadom a füzetet. Előfizetője maradok, amíg csak lehet, mert reményt, vigaszt találok benne. Örömmel olvasom esténként, nappal munkálkodom. Azon leszek, hogy többben is előfizessenek, mert oly szépek ezek a könyvecskék. **A Hajnal az én életmentőm volt rossz sorsomban!**“ . . . — **Koháry József Bridgeport, Conn. máj. 15 . . .** „Isten áldása kísérje a nemes törekvést“ . . . — **„Bukner Nándor Bangor, So. Dak. ápr. 24 . . .** „E könyvecske nélkül egy magyar katolikus ház se maradjon. Ez a legjobb magyar katolikus olvasmány egész Amerikában.“ . . . — **Tóth István Murray City, O. máj. 10 . . .** „A lapocskát igen szeretem. Többi katolikus honfársaimnak is fogom ajánlani“ . . . — **Grúber Károly Joliet, Ill. márc. 18 . . .** „Nagyon megörültem, hogy ilyen gyönyörű tanítást olvashatok a Hajnalból, mert bizony itt nem hallunk magyar prédikációt. Tiszta szívemből fogom pártolni“ . . .

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every Thursday by
Rev. Geisa Messerschmiedt
217 Third St. Passaic, N. J.

Megjelen minden csütörtökön.

Subscription Price — Előfizetés
az Egy. Államokban és Kanadában
One Year — egy évre \$1.00
Magyarországon, külföldön
Egy évre \$1.60

Entered as second-class matter March 11, 1908 at the post office at Passaic, N. J.
under the Act of Congress of March 3, 1879.

Titok. Szeretet. Boldogság. Úrnapjára.

mit jelentsen e szokatlan fényes istentisztelet? A zúgó harangok, e felékesített házak, az égő fáklyák, gyertyák lángjai, a feltörő tömjénfüst illata, a derült égben repdeső lofogók szárnyai — micsoda örömet hirdetnek? Kinek útjára hint ma szép virágot az ártatlanság?

Oh ismerlek nagyfölségű Isten, seregek Ura, szivek Királya Jézus Krisztus! Te érted, Neked van mindez.

Keresztények, katolikusok! Nézzetek a ragyogó Ol-táriszentségre! Mit tegyen még Krisztus értetek? Mivel szelidítette hát magához bűnös sziveteket?

A világnak mindenható Istene átlépte ma templomának küszöbét, eljött ... végigment utcáitokon, hogy megáldjon benneteket, megáldja házaitek, munkáitokat, hogy áldást hintsen. békeséget áraszson minden szivvre, amely hisz és érez ... Ő, a **Názáreti Jézus**, idejött hozzánk, zöld gallyak árnyas sátorába pihenni jött közénk ...

És a hívő lélek boldogan köszönti :

„Üdvözlégy szent Szakramentom!
Százegzerszer, meg egzerszer én Jézusom!“

Kétezer esztendőn át koptatott gondolat . . . és mégis mily ifjú; mily örökké szép és boldogító ez: **Jézus nem akart elhagyni minket.** A gyarló, a föld göröngyei közt bukdácsoló ember nem lehet mindig azzal, akit szeret. Hányszor tör fel az emberek szivéből a keserű panasz „Istenem, csak az az elválás ne volna; mert úgy fáj elválni azoktól, akiket szeretünk . . .“ Amit az ember meg nem tehet, megteheti Isten. És megtette. Mert szerette az embert és nem akart elválni tőle még testével sem.

„Ez az én testem . . . Ez az én vérem . . . Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre . . . Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az én bennem vagyon és én ő benne . . .“ Így valósította meg a Krisztus — Isten azt, hogy velünk maradjon, Nem úgy tett, mint az ember szokott tenni búcsúzásakor: „Fogadd el ezt az emléket és ha ránézel, jusson eszedbe, hogy ki adta . . . apád . . . anyád . . . testvéred . . . hú barátod . . . rokonod . . .“ Nem. Ő azt mondta; „**Vegyétek és egyétek.**“ Ez nem csak emlék, nem csak az én képem, ez az én egész testem, egész vérem, egész Istenségem . . . **veletek akarok maradni mindörökké . . .**

Oh kimondhatatlan bölcsesség; oh határtalan szeretete Jézusomnak! Mikor fog már szivünk lángolni az Irántad való igaz szeretettől?

De engedd meg Megváltó Jézusom, hogy egy legalázatosabb kérdést tegyek Neked. Ha már a te isteni Szived nem akart bennünket árván hagyni, miért választottad éppen a **kenyérnek színét** ?

— Gyarló ember, — felel Jézusom — nem bírod elfogni isteni Szivem lángszerelmét . . . Mit ért volna veletek maradnom, mit ér a szeretet, ha nem egyesül . . . ? A kenyér tiszta alakját választottam, hogy testem — lelkem — **Istenségem** egyesüljön veletek, úgy mint a hogy a táplálék egyesül testetekkel . . .

Mit szóltok ehhez keresztények! Azért választotta a kenyér színét, hogy magunkhoz vegyük Őt magát. Hogy

az Ő drága teste és vére megszentelje ami bűnös testünket-lelkünket!

Érted-e keresztény lélek, mit tesz az Oltáriszentségről szóló litániának ezen sora: „Az isteni szeretetnek kiváltképen való emlékezete . . . ?“

Mit nekünk hát az ellenség lármája, mikor Krisztus beszél! Mit nekünk holmi ostoba ellenvetés, hogy: „ez lehetetlen“. Hát ezt a nagy titkos csudavilágot teremteni lehetséges volt? Egyiptomban a vizet vérré, Kánaánban a vizet borrá változtatni lehetséges volt az Istennek? Vagy a negyednapos halott Lázár rothadó testét a sírból életre szólítani lehetséges volt? És a bort vérré, a kenyeret testté változtatni nem tudná a **Mindenható**? Oh ti balgák! épen ez az, amit ti tagadtok; ez a mi bizonyosságunk.

Mi tudjuk, hogy nem más Krisztus van jelen a Szentségben, hanem Az, aki annyi beteget gyógyított, halottat támasztott, annyi szívet vigasztalt meg, hogy Jézusnak szeretete, jósága cseppet sem lett kisebb, hogy a Szentségbe szállott . . . Tudjuk, mert nem „talmi“ tudósok, nem erkölcsökben romlott „népboldogítók“, hanem az **Úr Jézus Krisztus maga mondta**. És mi **Neki hiszünk!**

Ki azzal a zászlóval! Folytassuk processzióinkat, **életünk útját**. Szemünk előtt a Szentség . . . Jézus Krisztus, akit kísérvük — követünk, szeretünk, imádkunk.

Messerschmiedt Géza.

ÚRNAPJÁN.

Kakukfüvet és zsenge rózsaszálat,
Jácintot, liljomot s árnyas cser-ágot
S mindent, mi az erdön, mezön terem,
Oh, hozzatok fehér ruhás leányok,
Hadd mosolyogjon Jézus arca rátok
Ott fönn, a bíbor-szélű fellegen.

Fejünk fölött bárányszerű felhők vonulnak,
És lengedeznek balzsamos fuvalmak,
Halkan miként ha angyalszárny suhan;
Dalos lakói a közel ligetnek
Szívet igéző dallamokba kezdnek:
Mindenfelé öröm kel boldogan.

A templomajtó megnyílik s a népnek
Buzgalmas ajkán fölzendül az ének,
A körmenet az utcán hömpölyög.
Zászlók kibontva lengenek s a zsoltár
Fölszáll az égnek illatterhű boltján:
Tömjén s ezernyi gyertya füstölög. . .

Itt állok én is egyik sátor alján,
S az ének árját elmerengve hallván,
Megálmodom tünt ifjuságomat;
Midőn kezemben szentelt cserlevéllel,
Szívemben tiszta érzelem hevével
Ott zengtem a szent lobogók alatt.

És diadallal pendül bennem újra
A himnuszoknak alvó, néma húrja,
Dicsérni a mi pompázó hitünk:
Mely fénysugárral vonja bé a lelket,
Viráglevéllel hinti meg a földet —
Bearanyozza borus életünk!

Bán Aladár.

A Krisztus Szent Testének az ő mivoltabéli állatja a Föltámadása után.

Megírta: Dénes Ferenc plébános.

Kérdő: A mi Urunk föltámadott. Emberi szem: a szent sírt őriző római katonáké, a három Máriáé, a két Emausbéli tanítványé ugymint szent Lukács evangelistáé és szent Kleofásé, a tíz apostolé, a hitetlen Tamásé, vagy ötszáz galileai ösmerőseé igaz testnek látta, — az apostolok, a hitetlen Tamás: az Úr fölszólítására megtapogatták, hogy érezzék, miképen ina, csontja vagyonhusvét estvéjén vacsorált az Úr Emausban, evett vagy tíz nappal később Kafaurnaum városa alatt a Galileai tó partján reggelit.

Volt hát csontból, húsból, vérből, szervekkel, érzékenységgel bíró teste.

De: az a Test mégis súlylyal teljesen nem bírt, láthatatlanná tudta magát tenni, levegőben minden idő vevés nélkül szállani, kövön, falon általhatolni mint a fénysugara az ablak üvegén vagy hideg, meleg a deszkán, vizen keresztül!

Hát mégis igaz való emberi test az? Ugyan egy azzal, amit a sírba tettek le?

Felelet: **Igaz való, ugyan egy szent Test!**

Kérdő: Mikép lehet ez? Ez elgondolhatatlan!

Felelet: Többet kérdez a balga gyermek, amennyire a legtudósabb apa is meg bírna felelni.

Ezernyi ezer dolog vagyon még az égben és az ég alatt, a mi igaz valóság, de titkát még ki nem találta az emberi elme.

És semmi teremtet állatnak, dolognak a nyughatatlanul kutató emberi ész az ő mivoltabéli állatját még kinem tanulta.

De hogy a Krisztus Teste megdicsőülve a föltámadása után bár vérrel, hússal, csonttal bíró volt, mégis súlytalan, matériákon általhataló, láthatatlan lehetett volt: az **nem elgondolhatatlan!**

A matériák illetén való való változását, alakjuk, formájuk, állapotjuk megmásulását minden áldott nap látjuk, érzékenységgünkkel megtapasztaljuk: bátor mivoltukbéli állatjuk, igazvaló voltuk, lételük ugyanegy marad.

Egy francia papi ember elment a perzsák országukba vallás-hirdetni. Mikoron kiszállott a hajóról, a tenger partján megfogdosták és a fejedelem elejébe állították.

Ez a perzsák országuknak a napdelelő részén volt, a holott mindig is nagy melegség vagyon.

Kérdezkedett tőle a fejedelem, miképen fest a frankok honuk ?

A valláshirdető beszélt neki miben különbözik a frankok honuk a perzsák földjöttől és fölemlítette több közt, hogy az ő hazájában eső helyett néha fejér hó hulladoz a felhőből és a folyók futó vizeik megállanak az ő színökön, mert ugy megkeményednek, mikép a kőszikla és parttól-partig a fagyott viz erős hidat csinál magából, a megaludt folyó színén emberek, lovak, nehézterhes szekerek járnak. Mondta: lehet ezt a fagyott vizet kézbe venni, vágni, fúrni, faragni, mint a követ.

A fejedelmi ember erre igen megharagudott, hogy a frank ember őtet balga bolondnak teszi és előszólitván pecéireit megfogdosztatni és érzékenyen megkinoztatni rendelte a valláshirdetőt.

Mikoron pedig a hóhérok kinzásra vezették, előállott a fejedelmi ember egyik katonája, aki erősködött, hogy igazat szólt a frank ember, mert ő is tartott már kezében olyan kövesedett, kemény vizet, mikor is a pusztai tatárok földjén tevehátán követ-ségbe ment. És mondta tovább a katona, hogy a kemény viz keze melegétől azután megint cseppegő, folyó igaz vízzé lett.

A missionáriust erre szabádjára eresztették.

— Folytatjuk. —

Szaván fogta az Isten!

Magyaroszágon, K. községben élt egy 19 éves fiú, aki arról lett híressé az egész megyében, hogy legjobban tudott káromkodni. Épen szeptember 8-án, Kisasszony napján édes anyja egy távolabbi községbe készült búcsúra s mivel útja a téglagyár mellett ment el, fiának, aki göröghatolikus vallású volt, reggelit vitt ki. A legény kimondhatatlan szitkokkal fogadta édesanyját, mert elkésett egy kissé a reggelivel. Anyja sokáig türelemmel hallgatta, de midőn a Boldogságos Szűz Máriát, akinek épen tiszteletére búcsúra akart menni, mosdatlan szájjal emlegetni kezdte, anyja a következőket mondta: „Verjen meg téged a szent-séges Szűz Mária s ne találjalak életben, amikor vissza jövök a búcsúról.“

A fiatal suhanc jó kedvvel, — mint aki dolgát jól végezte — mert jól kikáromkodta magát, kezdte el munkáját s a gőzkemencékbe targoncán hordta a téglát. Egyszer csak egyensúlyt veszít s egy méter magasságból hátra esik. Még volt ideje kimondani: Jézus Mária és meghalt.

Édes anyja, mikor estefelé visszakerült a búcsúról, már csak mint halottat látta viszont fiát, mint elrettentő példáját annak, hogy mit tehet az anya átka, ha arra gyermeke méltán rászolgált. A bölcsnek kevés is elég. Meglehet ebből tanulni, hogy az Istennel nem lehet ujjat húzni.

Artimovich Emil görög katolikus plébános.

A kis-czelli búcsújáró templom. (Vasmegeye.)

ÜDVÖS TANÚLSÁGOK.

A pünkösöd után való 2. Vasárnap evangéliumából.

Irta: Böhm Károly.

A mai Evangéliumban Krisztus Urunknak egyik gyönyörű példabeszédét olvassuk. E szerint egy főrangú ember nagy vacsorát készített. S mikor kész volt minden, a szolgálait küldte a meghívottakhoz, hogy már jöjjenek. De nem mindnyájan készültek ki, sokan mindenféle haszontalan mentségekkel éltek, hogy így meg amugy, de **ők** most nem mehetnek. Arra a családatya az utcákra küldte ki szolgálait, hogy hívjanak meg, bárkit előtálálnak; s megesküdött, hogy azok közül, akik visszautasították vala a meghívását, senki sem izleli meg majd a vacsoráját.

Krisztus Urunk ezt csak példázatképpen mondta, s a zsidó főpapokra és irástudókra, vagyis a hivatalos zsidóságra, a zsinagógára értette, akiket a mennyei Atya a próféták az, apostolok s szent Fia által az ő szent egyházába, mint egy, most már kész lelki vacsorára meghívott, de akik a meghívását visszautasították. Együttal értésükre adta, hogy Isten az ő magaviseletüket avval fogja megtorolni, hogy Isten az ő helyükbe az egyszerű népből valókat, meg nevezetesen azokat az ő általuk annyira lenézett és az Isten kegyelmére méltatlanoknak tartott pogány nemzeteket fogja meghívni, s azokkal fogja az ő egyházát megtölteni. Amint tényleg ugy is történt.

De a példabeszéd a mi jelenlegi időnkre is vonatkoztatható, s teljeseedik a saját szemünk előtt. Ha valaki, ugy-e márcsak a tanult ember ismerhetné, ha akarná az igazságot és pedig még alaposabban mint a tanulatlan. Igen, az olvasni tudó és tanult ember ugyancsak ismerhetné az üdvösség eszközeit s kiérdemelhetne önmagának annál nagyobb foku örök boldogságot, mert az Isten dicsőségére s a lelkek üdvösségére sokkal többet tehet, mint az egyszerű ember. Azonban mit látunk? Hát azt, hogy az ember, mihelyt az **Ábécét** ismeri, mindenféle furfangos vallásellenes könyvek olvasása által megingatja, majd elveszti a hitét, s így itt az egyházból, amott meg a mennyországból kireked, míg az az egyszerű, szegény, nyomorgó nép, akire a tudósok csak ugy félvállról néznek, rendithetlen hive marad a Krisztus egyházának s boldog részese az ő mennyországnak.

Még abban az értelemben is teljeseedik Krisztus szavai, hogy sokan Istennél is többre becsülvén a vagyont, vagy a nagy világi gondok miatt megfeledkezvén a lelkiekről, vagy féktelen szerelem folytán egyházellenes házasságra lépven: a Szentségek-

hez nem járulnak s így az üdvösségből kiesnek: míg volt hitetlenek meg szegény bűnösök megtérve a szentségekhez, mint az üdvösség zálogaihoz folyamodnak s üdvözülnek.

PÁDUAI SZENT ANTALRÓL.

Csizmadia Pál me adooi plébános.

Folytatás.

Érdemeinek legnagyobb részét az olasz Pádova városában szerezte a nagy szent. Ezért is kapta a páduai melléknevet. A szegényeknek igazi őrzőangyala volt. Együtt sirt a panaszkodókkal s amenynyire tehetette, mindig segített rajtuk. Még a falatot is megvonta a szájától, csakhogy az éhezőknek adhassa. Ilyen sovány kosztón élve annyira elgyöngült néha, hogy a szél is elfujhatta volna. Testelke a Mindenható erejére támaszkodott. Meg is látszott minden léptén, mennyire szereti az Isten.

Ahogy egy alkalommal buzgó imádságba merült, gyönyörű szép gyermek jelent meg imádságos könyvén. Hófehér, puha kis karjával megölelte a szentet s tiszta, gyermeki kebelére zárta. Maga a kised Jézus volt ez ártatlan gyermek.

Ki ne látta volna már e mennyei jelenést a nagy szent képein, szobrain?

Előző sorainkban mink is irtunk már arról, milyen csodás erővel tudott prédikálni. Egy nagyhirű író, aki vele egy időben élt, így föstötte le tollával a szent egy prédikációjának a képét:

— Beszédjére mindenhonnan özönlik a nép. Az utakat, utcákat férfiak-nők lepik el. A kereskedő bezárja boltját, a munkás leteszi szerszámát, a nagyurak abbanhagyják mulatságukat; seregestül tódulnak a papok is. Mindenki szent Antalhoz siet. Lovagok, uri dámák a mesteremberekkel s a kopott ruháju szegény néppel egy sorban várják — lesik a szent szavát. És, mikor megszólal, hallgatói sirnak, térdre hullnak, megjavulnak. Kezét-lábát, szőrcsuhája szegélyét csókolják. Ruhájánál fogva ide-oda huzzák vonják. Fegyveres katonák védik meg a szeretet erőszakától. A roppant embertömeg különben agyonnyomná . . .

Mária nevével ajkán halt meg a nagy szent 36 éves korában 1231. június 13-án, amely napon ma nevének ünnepét üljük. Egész Pádova városa ott zokogott koporsójánál. A rá következő

esztendőben, 1232. pünkösdjén IX. Gergely pápa a szentek sorába iktatta. 33 év múlva diszes templomot emeltek nevének a pádovaiak. Mikor ebbe a templomba akarták vinni holttestét, fölnyitották koporsóját. Teste az évek hosszú sora alatt összeporladt. De csodálatos zengésű nyelve még mindig egészen ép volt s piros, mint a rózsa. Mint a legegészségesebb emberé. A nyelvet ekkor nagy ereklyetartóba tették. Mai napig a templomban őrzik.

Jövő számunkban hozzuk a nagy szent drága kincset érő bazilika-templomát. A templom csaknem mindig tömve van. Messze országo kból látogatják a zarándokok. A szent sirja fölött emelt oltárnál kora reggeltől kezdve miséznek a papok. A templom falát a szent életéből, csodáiról vett értékes festmények ékesítik.

Pádova városa szent Antal emlékét, ősrégi kapuján olasz föliratban örökíttette meg, imígyen:

Örülj szerencsés Pádua !
 Kincset rejtesz te öledben.
 Uj életet, benső erőt,
 Gazdagságot, hirt, fényt, áldást. . .
 — Folytatjuk. —

A szentírásnak minden szavában Isten szól hozzánk; lehet-e nagyobb lelki gyönyörűség, mint Isten ígéit olvasni és tanulni? A szentírás mennyei kenete, mint a magasból leszálló balzsamillat, oly kellemesen ömlik el szívünkben, valahányszor azzal foglalkozunk; a szentírás gyönyörei és szépségei között, mintegy az ősi éden kertjében érezzük mugunkat. Minden, ami benne foglaltatik, igaz, jó és szép; ott bölcsészeti és természeti igazságokat, ott történeti valóságot, költői szépséget, szónoklati ékességet találunk; ott minden van, ami a lelket táplálja, vigasztalja, gyönyörködteti; végre abban — mint szent Ágoston mondja — egyszersmind a lélek minden betegségének van orvossága.

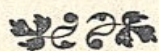
KRÓNKA.

***Emberevők között.** Uj-Pomerániába, ahol kegyetlen vadnépek, emberevő kannibálok laknak, az 1890-ik évben lépett először L. Coupe, mint katolikus hittérítő. Hirét sem hallották ezelőtt az igaz üdvözítő szent hitnek. A pomerániai félvademberek szörnyen irtóznak az európai műveltségtől. Nagyobb pogány ünnepek alkalmával még ma is felfalják az emberi húst. L. Coupe

atya apostoli működésének köszönhető, hogy mindannak dacára ma, — tehát csak 18 év multán — ezen a szigeten 14 ezer katolikus van, 90 missió állomással és 25 missionáriussal. (m.)

-||- **Van-e becsület hit nélkül?** Az istentelenek uton-utfélen óbégatják: Az igaz Istenbe vetett hit — ostobaság; a szigorú keresztény élet — kegyetlenség; **becsületes legyen az ember, ez a fő.** Máskülönben úgy éljen, ahogy kedve tartja. Isten ígéjére, pap szavára, vallás törvényére rá se rántson... Most ültek törvényt a rablógyilkos dánosi cigányok fölött Budapesten. Hármát élte fogytáig tartó, tizenhármát hosszabb-rövidebb rabságra ítétek... Van-e kóbor cigánynak Istene, hite, vallása? Jár-e templomba, iskolába? Imádkozik-e, gyónik-e, böjtöl-e? A házasság szentségében él-e? Senki szabadosabban nem él, mint a cigányok. De becstelenebbül se. Nem is lehet máskép. Aki Isten törvényétől nem fél, az emberéket könnyü szerrel kijátsza. Akinek hite nincs, nem lehet annak becsülete sem. Mind cigány az, lakják bár sátor alatt, vagy palotában. (h.)

-o- **Feketék vasárnapja.** New Yorkon, az 53-ik utcán lévő Szent Benedek-templomban fényes ünnepség folyt le május hó 31-én. Farley érsek segédpüspöke Cusack 130 négernek adta fel a bérálás szentségét, kik közül nyolcvanát a bérálás előtt keresztelt meg. — A hófehérbe öltözött fekete férfiak, nők és gyermekek érdekes látványt nyújtottak.

Kesze János - Gárda István.

Messerschmiédtt Géza.

Kesze levele az óhazába.

D. a. J. Kr. Kedves Feleségem, egyetlenegy drága Birikém! Hej de messze estünk egymástól, de azért a lelkemmel mindig veled vagyok. Furcsa világ ez az Amerika, úgy össze van itt keverve minden, mint mikor te ricsát főztél, oszt lencse borsó, paszuly meg dara volt benne. Nem úgy van az itt, mint otthon hallottam. Dógozik az ember, mint az állat, azér a pénz itt is úgy elmegy akár otthon. Alig tudtam összespórolni ezt a 20-sz dollárt, amit neked küldök. Igaz, hogy hús van, sör is van az asztalomon mindennap, de mit ér a legjobb falat, ha te nem vagy itt Biri... Nohát nagy itt a romlás. Igaz, hogy nagy a parádé is... hej ha

látnád a Pocokék Julcsáját . . . csupa emeletes házba lakik itt mindenki, mindenütt nagy család, kilencen is hálják egy ágyba, napirenden van a sok majális . . . De olyan is itt minden, mintha kivónának forgatva az emberek. Tndod-e hogy Bicska Jani, aki 30 forintommal tartozik, még szóba se állt velem. Valami miszter lett. Büfög Miska pedig, akit otthon a tanító hazaküldött, mert 4 esztendőn át se tudott megtanulni írni-olvasni, itt olyan bölcs lett, hogy még a papot is bekompromitálja . . . Mert legyen hála a jó Istennek van templomunk is, magyar papunk itt ebbe az idegenbe. Emlékszel-e, hogy bánkódtam, hogy legalább a lelkeknek szolgálhatnék odakint. Nohát ez megvan. Sok keserűségembe, gondjaimba még az az egy vigasztal, ha vasárnap szent misére mehetek. Be is álltam a többiek közé mindjárt, mert itt a templomot a nép tartja, persze csak a jóra való részi, a többinek nem kell erkölcs . . . pedig az Isten szava itt is az, ami otthon. Egyesületbe is tartozok, ha Isten rám bocsátana valami betegséget, legalább kapok pár forintot; katolikus szövetségbe is álltam, mer az ember halandó, ha meghalnék nem maradnátok krajcár nélkül. Nohát ez már okos dolog itt az igaz . . . Oh bárcsak láthatnálak már kedves Birikém! Csak most tudom, mi az a jó feleség . . . ott sirok utánad, ahol senki se látja . . .

Hát kedves gyermekeink, hogy vannak? Lelkedre kötöm el ne bitangosodjanak. Úgy legyen minden, mint mikor otthon voltam. Minden vasárnap templomba . . . minden este imádkozni . . . Olyan pufók-e még a Bözsi? Csókold meg őket helyettem. De már itt elfacsarodik a szívem, ha rátok gondolok, bizony sirva írom e sirokat . . . Ird meg, megkaptad-e a 20 dollárt. Engem ne félts. Lépre nem visz a sok jó madár. Később megint küldök valamennyit. Spórolj a pénzzel. Mindennap imádkozok értetek.

Áldjon meg a jó Isten, csókol ezerszer

Jancsi.

Ha valami bajod volna, csak fordulj a plébános urhoz.

Gárda levele az óhazába.

Hallod-e asszony!

Még alig melegedtem meg ebbe a pompás országba, te már a második levelet írod. Nekem ne nyafogj. Azt hiszed, hogy égből potyog itt a dollár? Nossze! Húzzátok össze magatokat és **küldj nekem rögtön 20-sz forintot.** Mert itt sok a kiadás. De azért itt van ám az élet! **Itt nem parancsol senki.** Aminap úgy képen törültem Lucsok Pistát a szalonyba, hogy olyan lett a feje, mint egy dézsa, mert hencegett. Munkát még nem kaptam. Majd

csak jövőre, mert prezidentet választunk. **Küldj' pénzt.** Ha nincs, add el a Riskát. Otthon megvótam pénz nélkül is, de itt nagyon kell. Hej micsoda szabadság van itt! Miszter vagyok. Rogyásig ihatok . . . Minden jó vóna, csak az **bosszant**, hogy még itt is papot találtam, annyi itt a templom, hogy borzasztó. Okos ember persze felé se néz. Az csak a buta népnek való. Holmi egyesületek, szövetségek is vannak, az mind csalás. Engem lóvá nem tesznek, Azt mondom asszony, hogy a pénz itt legyen, mert faképnél hagylak örökre . . . van itt annyi fejércseléd mint a pelyva . . . Jancsit ne butítsd a sok imádsággal-templommal. Legyen felvilágosult, mint az apja.

A pénzt várom. Gud báj.

Gárda.

•••••

• N A P T Á R. •

Június 21. Vasárnap. Pünkösöd után 2-ik Vasárnap. Gonzagai szent Alajos. Az angyali ifju. Gonzaga Ferdinánd olasz örgróf fia. Született 1568-ban. A világ hiú pompáit már kis korában megvetette s 18 éves korában a Jezsuiták híres rendjébe lépett. Egyháziak és világiak előtt az erények tündöklő példaképe volt. Az 1591-iki nagy kolera alkalmával a ragályos betegeket ápolván maga is beteg lett s 24 éves korában, mint az angyali ártatlanság és szüzi tisztaság örökké ragyogó példája vissza adta lelkét Teremtőjének. — Az ifjuság pátronája.

Június 22. Hétfő. Szent Paulin nólai püspök. Nagy tudományú és rendkívüli ékesszólással rendelkező férfiú volt. Először a híres Róma városának polgármestere, majd ezen hivatalát letéve alázatosságból Kampánia Nóla nevü városában templomszolgává lett. Később szerzetes életre adta magát s kolduva tengette életét. Szent életének híre bejárta az egész országot s midőn a nólai püspök meghalt, püspökké választották. Székhelyét először a gothok majd a vandalok feldúlták. Ekkor történt, hogy egy szegény özvegy asszonyon úgy segített, hogy egyetlen fia helyett önmaga állt rabságba. Innen kiszabadulván visszatért püspöki székébe, hol a 421-ik esztendőben elhúnyt.

Június 23. Kedd. Szent Eberhard salzburgi püspök. Szentéletű grófi szülők vallásosan nevelt gyermeke. Először szegény szerzetes, később Salzburg püspöke. I Frigyes császárral egyházi ügy miatt ellenkezésbe jövén, szemébe vágta a császárnak; „inkább a császár legyen ellenségem, mint az Isten“.

Június 24. Szerda. Keresztelő Szent János. Szent Zakariás és Erzsébet aggkorában született gyermeke. Ami Urunk Jézus Krisztus előhírnöke. 30 évig élt a pusztában erdei mézzel és sáskákkal táplálkozván. A Jordán folyó partján hirdette a Messiást. Az ő ajkairól hangzott el legelőször: „Ime az Isten báránya, ki elveszi a világ bűneit,“ — midőn Jézust a Jordán felé közeledni látta. Üdvösségünk történetének nevezetes férfija, ő keresztelte meg Urunkat a Jordán vizében.

Június 25. Csütörtök. Szent Febrónia szüz és vértanú. Dioklecián császár alatt szenvedett vértanui halált. Szelenus pogány helytartót a szüz szépsége annyira elbájolta, hogy bilincseit le akarta vetetni. Kérdeztől, hogy „szabad-e vagy rabszolga,“ így felelt Febrónia: „Üdvözítőmnek vagyok rabszolgája“. A hosszas kérések, hizelgések, fenyegetések nem használtak semmit. „Minél kegyetlenebb lesz kizsákmányolásom, annál nagyobb lesz Jézusom dicsősége“ — mondta a szüz. Ólmos ostorokkal verték, majd vas fésűkkel tépdesték róla a húst, végre lefejezték.

Június 26. Péntek. Szent Pelágus vértanú. 13 éves gyermekkorában szenvedett Krisztusért halált. Abderaman pogány király először levagdaltatta kezeit és lábait s aztán fejét vétette.

Június 27. Szombat. Szent László magyar király. Élete Magyarország történetének egyik legdicsőbb korszaka. Vitéz katona, szentéletű ember, igazságos király nagy csudatévő, a katolikus egyháznak azon korban hatalmas oszlopa. — 1096-ban halt meg. Szent teste a nagy váradi székesegyházba temettetett.

(m.)

Tartalom.

Mai számunkba közleményeket irtak: **Artimovich** Emília st. clairi görögkatholikus plébános, **Bán** Aladár katolikus költő, **Böhm** Károly, **Csizmadia** Pál me adooi plébános, **Dénes** Ferenc ford city-i plébános, **dr. Helvey** Lajos és **Messerschmidt** Géza passaici plébános.

Nincs párja a Mollináry-bakának...

Hát még a

„HAJNAL“ könyvnyomdájának,

könyvkereskedésének, egyleti raktárának!

Ájtotossági tárgyak. Imakönyvek, szentképek, feszületek, olvasók. — **Egyházi, egyesületi, üzleti nyomtatványok.** Alapszabályok, tagsági és beteglátogató könyvecskék, plakátok, meghívók, színlapok, ticketek. Számlák, szerződések, levélpapírok. — **Pompás kivitelű egyesületi felszerelések, díszek, kellékek.** Zászlók, egyenruhák, dízsapkák, jelvények, elnöki kalapácsok, szavazó dobozok. — **Léleknemesítő keresztény olvasmányok.**

Izléses kivitel! — Tartós anyag! — Jutányos ár!

Minden rendelés így címzendő :

„Hajnal“ kiadóhivatala Passaic, N. J. 217 Third St.

Minden garast a „Hajnal“ lapocska fölvirágoztatására fordítunk. Tehát amerikai katolikus testvéreink javára!

AKI házat akar építeni, akinek magán-vagy középület-, hivatalos helyiségek, termek stb. célszerű és okosan készített tervezetere van szüksége:

AKI ki akarja kerülni az építéssel járó kellemetlenségeket, **AKI** jól és tartósan épített házat óhajt : Az forduljon ezen címhez :

...Cortland G. Van Winkle architect ...

National Bank Bldg, 43 és 44. sz. termek Passaic, N. J.

16 éve építézmérnök. :: Számos elismerő nyilatkozat.

Nem kell oda fáradni, írjon egy kártyát s ő maga fölkeresi Önt.

The Passaic Trust and Safe Deposit Co.

a Main és Bloomfield Ave. sarkán. — PASSAIC, N. J.

...Passaic legrégebbi takarékpénztára...

20 éves fennállását valóságos áldásként emlegeti Passaic lakossága. Megbízható, gyors és szíves kiszolgálat.

Betett pénzek után 4% kamatot fizet.

A társulat széleskörű pénzküldő irodával is rendelkezik, mely Európa minden országába rövid idő alatt szállít pénzeket.

Mrs. F. Rowinski 51. Monroe St. Passaic, N.J.

Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete. Kocsik temetések-
re, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjel-
nappal kaphatók. - Telefon: 396. L. 1. Passaic. - Jutányos árak!

ERNEST A. MOORE

Tűz ellen **BIZTOSÍTÁS** szélvihar
ellen

229 MAIN AVENUE, PASSAIC, NEW JERSEY.

: Elsőrangú társulat. :

Jelentkezőket elfogad Biczák A. Károly 222 3rd St. Passaic, N.J.

Három millió család beszél a

STANDARD

féle varrógépről, melynek szerke-
zete tartósság és könnyű munka te-
kintetében a világ bármely más
varrógépét felülmulja.

A Standard varrógép az egyedüli, mely-
lyel tökéletes láncűzdeléseket készit-
hetünk.

— Lesülyesztő szerkezet. —

23 éves tapasztalat szól mellette!

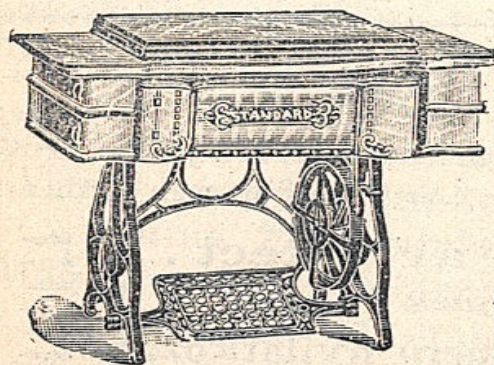
Irjon ingyen árjegyzékért és bővebb fel-
világosításért. Ezen címre:

THE STANDARD SEWING MACHINE CO.

6409 B. Cedar Av. Cleveland, O.

TOKÁR JÁNOS

218 Third St. — Passaic, N. J.

BISCHOFF'S BANKING HOUSE

Alapított 1848-ban. NEW YORK CITY 237 BROADWAY.

Pénzeket Magyarországra gyorsan és olcsón küld. — Pénzeket
a világ bármely bankjába letétbe helyez. — Pénzbetéteket elfogad
kamatozás végett. — Hajójegyeket Európába és vissza a leggyorsabb
hajókra - legolcsóbban ad - Vámházi ügyeket röviden lebonyolít.

Magyar levelezés!

HENRY BISCHOFF & CO.

MOSKOVITZ EMIL

∴ ∴ 182. SECOND STREET PASSAIC, N. J. ∴ ∴

A legkitünőbb, legtartósabb és legcsinosabb bútorok raktára. — Különösen berendezve a magyarság igényeire. Mindennemű házi tárgyak; párnák stb. — Közkedvelt bevásárlási forrás.

◆ ◆ I. H. MASS. ◆ ◆

A passaici magyarság közkedvelt fényképésze. Minden e szakmába vágó megrendelést — felvételt tisztán, gyorsan finoman eszközöl. Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10 óráig. J. H. MASS fényképész. --- 37 Monroe Street.

M. EHRENFELD DIVATÁRÚ UZLETE

....190--192 Second Street, Passaic, N. J....

A legolcsóbb bevásárlási forrás. Menyasszonyi ruhák, keresztelő ruhák. A legdúsabb választékban mindenféle ruhaszövetek! Forduljon bizalommal e régi jóhírnévű magyar céghez. Feliratos síri koszorúk raktára.

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

..... Tőke 50,000 dollár.

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

 HIRDETÉSEKET olcsó áron felvesz
 a „HAJNAL“ kiadóhivatala.

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segedelmével eddig 200-nál több betegségnek találtam meg gyógyító-írját a világhírű wörishofeni plébános, a néhai való „Father Kneipp“ esalhatatlan gyógyításával. Négy esztentendei amerikai lelkipásztorkodásom alatt 2010 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még négerck is. Kedves magyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panasolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdelemetlenre, mutatja a temérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritka szép tapasztalatot merithet belőlük. Tifuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázat — mondhatnám — egészkönnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó percben, már a halál révén sikerült visszaadnom a sir szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában sehohsem talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes.

Hideg víz, biztos hatású füvek, szigoruan megszabott életmód. — Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állok.

Father CHAS. POLICSEK
magyar plébános,
a „St. John Kneipp-Sanatorium“ igazgatója,
ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

Közjegyző

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. :—

Fióküzetek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000
dollár biztosíték az államnál.

Pénzt a legolesobban és leggyorsabban szállit Magyarországba, valamint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihozatni, például birtokeladásból, árva-pénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbizott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkisérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállittatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szivesen adok.

H A J N A L.

No. 16. Vol. I. WEEKLY MAGAZINE June 18. 1908.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passaic-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben